

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Dordrecht
T.a.v.
Postbus 8
3300 AA Dordrecht

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1398373

Datum 16 juni 2023
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam Villa Jorissen
Adres Singel 97
Postcode/plaats 3311PB Dordrecht
Gemeente/provincie Dordrecht; Zuid-Holland;
Monumentnummer 522300

Geacht college,

Op 17 mei 2023 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met daaraan verbonden de volgende voorschriften:

- Aanleveren kleurhistorisch onderzoek en gekozen kleuren
- Uitwerking verduurzaming casco

In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan betreft de restauratie van Villa Jorissen (1893) naar ontwerp van architect Willem Kromhout. Het voorstel is om de na 1927 aangebrachte wijzigingen gedeeltelijk te herstellen. De opdrachtgever is de nieuwe eigenaar, die de villa gaat bewonen. Hierdoor krijgt het pand weer een woonbestemming. De opdrachtgever heeft grote waardering voor de bijzondere architectuur van de villa en wil om deze reden met de restauratie terugrijpen op het architectuurbeeld van de jaren negentig van de negentiende eeuw, zoals door de architect is bedoeld.

De restauratie en reconstructie zal in twee fases worden uitgevoerd. De eerste fase betreft het cascoherstel van het exterieur, aanpassingen van draagconstructies, klimaatverbetering en verduurzaming. De tweede fase betreft de reconstructie van het interieur, herindeling van ruimtes, installaties en verduurzaming. Voor de tweede fase wordt een aparte aanvraag voor een vergunning ingediend.

Motivering

Villa Jorissen heeft een bijzondere ontwerp-, bouw- en bewoningsgeschiedenis. De villa is het eerste uitgevoerde ontwerp van de getalenteerde architect Willem Kromhout (1864-1940). Het ontwerp kwam tot stand in samenspraak met opdrachtgever P.C. Jorissen, rentmeester bij een adellijke Dordtse familie en in zijn vrije tijd een verwoed amateur-botanist. Kromhout ontwierp niet alleen de villa, maar ook de stoffering en het meubilair waardoor Villa Jorissen als een *gesamtkunstwerk* moet worden opgevat. Uit de eerste bouw- en bewoningsfase (1893-1927) zijn de meeste exterieur- en interieuronderdelen nog aanwezig. Kenmerkend is de hoge mate van detaillering die past bij de weelderige architectuurstijl, bijvoorbeeld de vogelmotieven in de voorgevel en het glas-in-lood in het exterieur en interieur dat zo goed als intact is. De ontwerpfase is goed gedocumenteerd. Ontwerptekeningen van het meubilair en de haard in de zitkamer zijn bewaard.

Na de dood van Jorissen, in 1926, is de villa verkocht. Vanaf 1927 heeft een aantal wijzigingen plaatsgevonden. De indeling van de achter- en zijgevels is gewijzigd, er zijn balkons aangebracht en vensters toegevoegd dan wel gewijzigd. De villa is in 1969 gedeeltelijk verbouwd tot praktijkruimte aan huis. In 1992 kreeg de villa een bedrijfsfunctie en is een personenlift geïnstalleerd. De meeste wijzigingen betroffen steeds het interieur.

Restauratie

Tijdens het locatiebezoek op 17 mei 2023 is de restauratieaanpak besproken. Het bestek en de restauratievisie geven een goed beeld van de degelijke en goed doordachte aanpak. Desondanks is de omvang van de werkzaamheden nog niet in te schatten. Wat ontbreekt is een uitwerking van de te herstellen delen (bijvoorbeeld in de geveltekening).

In de ingediende stukken is sprake van een kleurhistorisch onderzoek. Dit onderzoek is niet bij de stukken gevoegd en kan daarom niet worden beoordeeld. Graag ontvang ik alsnog het kleurhistorisch onderzoek ter beoordeling.

Reconstructie

Uitgangspunt van de moderne monumentenzorg is de waardering voor alle tijdlagen. Reconstructie is daarom geen voorgeschreven werkmethode, maar wordt niet uitgesloten. Als voorwaarde geldt dat de reconstructie is gebaseerd op voldoende kennis van de oorspronkelijke vorm, constructie en detaillering; dat de reconstructie niet ten koste gaat van waardevolle elementen uit andere historische lagen; en dat de reconstructie het monument meerwaarde geeft.

De bouwfase van de villa is goed gedocumenteerd en biedt concrete handvatten voor een reconstructie die de villa weer als *gesamtkunstwerk* toont. De wijzigingen na 1927 bevatten enkele cultuurhistorische afwerkingen die door latere wijzigingen hun betekenis grotendeels zijn verloren. De reconstructie uit de periode vóór 1927 is daarom denkbaar. Daarbij wil ik benadrukken dat detaillering in het laat negentiende-eeuwse ontwerp zeer belangrijk was. Ik adviseer alle bijzondere details mee te nemen in de uitwerking van het restauratieplan c.q. reconstructieplan (als voorbeeld noem ik de rondstalen leuning bij de achteringang die niet past bij de te reconstrueren tijdslaag).

Het dient de aanbeveling om een restauratielogboek op te stellen, waarin voor toekomstig onderhoud teruggevonden kan worden wat tijdens deze restauratie/reconstructie is gedaan, en welke materialen en technieken zijn toegepast.

Verduurzaming

Verduurzaming van het casco wordt in de eerste restauratiefase meegenomen. De tekeningen laten echter alleen details van het schuine gedeelte van het dak en de nieuwe dakkapellen zien. De nu ontbrekende uitwerking zou ik graag ter beoordeling ontvangen.

Bouwvergadering

De regioadviseurs van de RCE komen graag tijdens de werkzaamheden op locatiebezoek en zijn in de gelegenheid om aan te sluiten bij bouwvergaderingen. Dit kan praktisch zijn om zaken, die tijdens de werkzaamheden worden ontdekt, door te spreken. Graag ontvangen zij hiervoor een uitnodiging.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

Onze referentie

1398373